



# انقلاب اسلامی و مسئله فلسطین

---



## سرزمین مقدس

### علیرضا سلطانشاهی

#### مقدمه

اطلاعات دقیق، به روز، میدانی و عینی، پایه هر برنامه یا تحلیل از هر موضوعی است. و فلسطین و اسرائیل به دلیل محدودیت‌هایی که برای ما در دسترسی به آن دارند، تلاشی دو چندان می‌طلبند تا این نیاز، تأمین شود. به همین دلیل دسترسی به اطلاعات واقعی از موضوع فلسطین و اسرائیل در اولویت انجام هر کار دیگری است و بالتبع تحلیل یا اقدام در این مورد نتیجه بهتری در پی خواهد داشت.

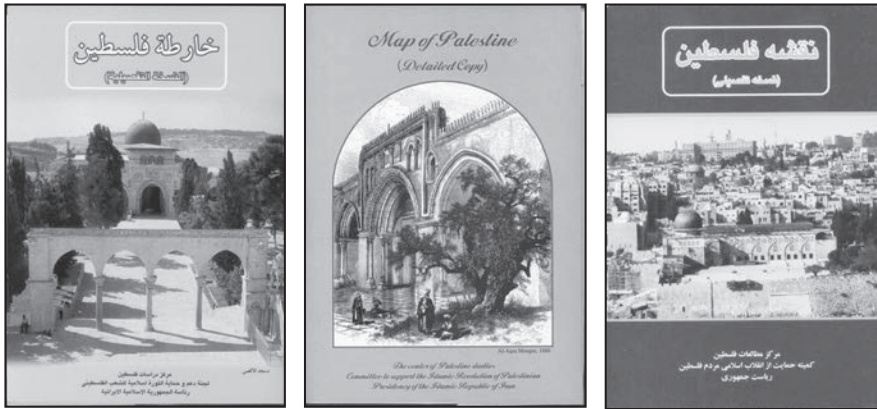
متأسفانه آثار و منابع حوزه فلسطین و صهیونیسم در ایران متناسب با این نیاز، تولید و عرضه نمی‌شود؛ ضمن آن که مدیریتی در برنامه‌ریزی و هدفمندی در قالب و محتوا در این خصوص هم وجود ندارد. از سوی دیگر سیستم آموزشی از جمله آموزش و پرورش و آموزش عالی هم دانش‌آموزان و دانشجویان را در این حوزه از اطلاعات مورد نیاز مستغنی نمی‌سازد و ساختار رسانه‌ای و تبلیغی هم با کارکرد سطحی، شعاری و مناسبتی خود تارفع این نیاز فاصله بسیار زیادی دارد.

با این اوصاف، از عرصه تولیدات علمی و فرهنگی تنها باید به اراده‌های فردی و نگاه‌های



متأسفانه آثار و منابع حوزه فلسطین و صهیونیسم در ایران متناسب با نیاز موجود، تولید و عرضه نمی شود؛ ضمن آن که مدیریتی در برنامه ریزی و هدفمندی برای طراحی قالب و محتوا در این خصوص هم وجود ندارد

صائب محدود دل خوش داشت تا این بار بزرگ رالنگان لنگان به مقصود نزدیک کرد. یادم می آید که در دوران مسئولیت در مرکز مطالعات فلسطین در راستای تلاش های خود جهت تعمیق و گسترش منشورات تحقیقی و پژوهشی به دنبال آن بودم تا در قالب و شکل طرح این محتوا تحولی ایجاد کنم تا سطح گسترده تری از مخاطبین عمومی جامعه را نیز در برگیرد. به همین دلیل پس از به ثمر نشاندن نقشه تفصیلی فلسطین،<sup>۱</sup> ضمن آشنایی با کتاب های کمیک استریپ<sup>۲</sup> در پی آن بودم تا محتوای خشک و کم جاذبه صهیونیسم و اشغال فلسطین را در قالب کارتون و نقاشی به مخاطب علاقه مند عرضه کرد ولی پس از کنکاشی مستمر به این نتیجه ناگوار نائل شدیم که هزینه بسیار گزاف تولید کمیک استریپ نه تنها ما، بلکه بسیاری از ناشرین را از رفتن به این سمت باز داشته است در حالی که همزمان در بسیاری از کشورهای مطرح، پیش تر، از این سبک و شیوه برای بیان بسیاری از موضوعات از هر نوعی بهره برده و می برند.



۱. نقشه تفصیلی فلسطین که در سال ۱۳۷۹ در مرکز مطالعات فلسطین منتشر شده است، برای اولین بار به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی، دایره المعارفی از فلسطین در عرصه تاریخ و جغرافیای فلسطین را با ترکیب خط و رنگ در ایران به مخاطب عرضه می کند. این نقشه که در چاپ های بعدی سیر تکاملی خود را با ترکیب گرافیکی بسیار جذاب طی کرده است، در کشورهای عربی و اردن تجدید چاپ شده و مورد استفاده است. با انتشار محتوا و اضافات بعدی، مولتی مدیای سه زبانه این نقشه نیز منتشر شده که حجم اطلاعات مربوط به فلسطین در آن به ویژه در عکس و فیلم چندین برابر شده است.
۲. کمیک استریپ داستان یا لطیفه ای در قالب تصویر است. تصاویر کمیک استریپ به صورت افقی در کنار یکدیگر قرار می گیرند و داستانی را روایت می کنند. کمیک استریپ طنز آمیز، عموماً در بخش سرگرمی روزنامه ها و مجله ها نیز چاپ می شود.

شیوه‌ای که در کشورهای دیگر برای تبیین و تبلیغ و ترویج هر موضوعی استفاده می‌شود اما در ایران جز نشریه کیهان بچه‌ها و مجموعه تن‌تن، تجربه کمتری در این خصوص وجود دارد. و هم‌اکنون نشر «اطراف» با توجه به این شیوه، از ترجمه به عنوان قدم اول استفاده کرده است تا شاید ناشرین با یک تدبیر مالی، متوجه آثار و تبعات ارزنده این شیوه شوند. قدم اولیه ناشر مورد نظر با استفاده از اثر یک کارتون‌نویست نسبتاً معروف به نام گی دولیل که در کانادا متولد شده و در فرانسه ساکن است بر داشته شد. او در سفر به کره شمالی، چین، برمه و فلسطین، سفرنامه‌های تصویری یا به عبارت دقیق‌تر کمیک‌های خود را به نام‌های پیونگ یانگ، شنزن، یانگون و سرزمین مقدس چاپ کرده و ناشر ایرانی هم این چهار اثر را در ایران ترجمه و منتشر نموده است. و ما بر آن هستیم تا در این مقال نقد و نظری داشته باشیم بر سفرنامه این فرد که در قالب متن و نقاشی یا به عبارت بهتر کاریکاتور یا کارتون و چاشنی طنز در خصوص سفری که به فلسطین اشغالی داشته است.

## معرفی کتاب

عنوان: سرزمین مقدس (سفری به فلسطین)

پدیدآورنده: گی دولیل

مترجم: عاطفه احمدی

ناشر: اطراف

قطع: رقعی

سال نشر: ۱۳۹۹

تعداد صفحات: ۳۴۸

قیمت: ۵۴۰۰۰ تومان



تا قبل از ورود به بخش اصلی کتاب دو متن به جای مقدمه در مطلع اثر وجود دارد. ابتدا با عنوان «درباره مجموعه روایت محور» تعریفی از این دست آثار با سابقه آن مطرح می‌شود و سپس به اختصار «درباره گی دولیل» به عنوان پدیدآورنده اثر اطلاعات کلی ارایه می‌گردد. در تعریف ارایه‌شده از کتاب مصور در مطلب اول کتاب، به سابقه ابداع شیوه کمیک در امریکا، اروپا و ژاپن اشاره می‌شود که سیر تکاملی آن با نام «گرافیک ناول» به مخاطبین علاقه‌مند ارایه شد.

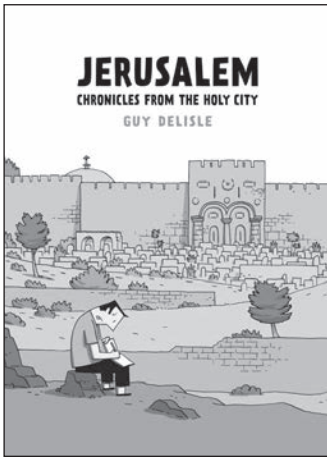
ظاهراً دهه هفتاد میلادی ظهور و اوج ابتدایی این شیوه است و افراد برجسته‌ای که در این رشته به عنوان پدیدآور مشهور می‌شوند. هم‌اکنون مخاطب این شکل از آثار، تنها کودکان

سیستم آموزشی از جمله آموزش و پرورش و آموزش عالی، دانش‌آموزان و دانشجویان را در حوزه فلسطین و صهیونیسم از اطلاعات مورد نیاز مستغنی نمی‌سازد و ساختار رسانه‌ای و تبلیغی هم با کارکرد سطحی، شعاری و مناسبتی خود تا رفع این نیاز فاصله بسیار زیادی دارد

نیستند که تنها دوست دارند نگاه کنند و حوصله خواندن ندارند بلکه در این سبک آثار، طیف گسترده‌ای از موضوعات جدی برای بزرگسالان نیز تهیه می‌شود و علاوه بر داستان دربرگیرنده سفرنامه و روایت هم می‌شود و البته اگر در ایران به خوبی به کار گرفته شود، برای بیان خاطرات جنگ تحمیلی

بسیار مناسب خواهد بود.

از معرفی مختصر درباره گی دولیل اطلاعات ویژه‌ای دستگیرمان نمی‌شود، جز اینکه بدانیم متولد ۱۹۶۶ در کبک کاناداست و با دو فرزند و همسرش در فرانسه زندگی می‌کنند و ده سال است که به عنوان انیماتور در این حرفه مشغول و سرگرم است.



به غیر از دو یادداشت انتهایی که پیرامون موضوع فلسطین و صهیونیسم توسط نویسندگان داخلی به رشته تحریر درآمده، کتاب در برگیرنده دوازده بخش اصلی است. گی دولیل برای هر ماه یک بخش را اختصاص داده و ماهانه گزارش تصویری این سفر را به مخاطب ارایه می‌کند. از ماه اوت که به بهانه مأموریت همسرش در سازمان پزشکان بدون مرز وارد فلسطین می‌شود، این سفرنامه آغاز و با ماه ژوئیه خاتمه می‌یابد. گی دولیل جمعاً برای روایت این سفر ۲۲۶۲ قاب یا تابلو تصویر می‌کند که بسیاری از آنها همراه با متن، جریان کلی سفر را همراه با داستان و طنز پیش می‌برند.

او در این یک سال موفق به دیدار از تمام شهرهای فلسطین اشغالی نمی‌شود. چراکه در بسیاری موارد همچون دیدار از غزه با مانع از سوی اسرائیلی‌ها مواجه می‌گردد. ولی شهرها و مناطقی که موفق به دیدار و تهیه گزارش از آن می‌شود عبارت‌اند از: قدس و حوالی آن که خود نیز ساکن آن است، نابلس و کوه طور، منطقه باستانی مسادا، الخلیل که سه بار به آنجا سفر می‌کند، دریاچه بحرالامیت، شهر ساحلی جنوب فلسطین به نام ایلات، تل آویو، عکا، بیمارستان هداسا، صومعه بارسابا و...

## اطلاعات کمتر شنیده شده

گی دلیل با طعن و کنایه و طنز،  
دایره‌المعارفی از رفتار و نگاه  
زشت و ضدانسانی صهیونیستی  
ارایه می‌کند که در سطح جهانی  
برای اثبات حقانیت فلسطینی‌ها  
یک فرصت بی‌بدیل است

۱. شهر القدس یا اورشلیم یا یروشالایم<sup>۱</sup>  
گی دلیل در حاشیه شهر قدس در منطقه‌ای به نام  
بیت حنینا در یک آپارتمان سازمانی ساکن می‌شود  
و فرصت خوبی برای اوست تا شهر قدس را به خوبی  
بیند و اطلاعات میدانی و تعجب‌آور مربوط به آن ارایه کند.

از جمله:

- قدس غربی و شرقی و خط سبز<sup>۲</sup> که از سال ۱۹۶۷ و اشغال کل آن توسط صهیونیست‌ها  
این مفهوم کمرنگ‌تر می‌شود.

- شهر قدیمی قدس که در دیواری محصور و در قسمت شرقی شهر وجود دارد.

- شهر قدیمی قدس به چهار قسمت، مسلمان‌نشین، مسیحی‌نشین، ارمنی‌نشین و  
یهودی‌نشین تقسیم می‌شود که بخش یهودی‌نشین آن متعلق به مسلمانان بوده و توسط  
صهیونیست‌ها اشغال شده است و معرفی دروازه‌های آن<sup>۳</sup>

- معرفی قبه‌الصخره (معراجگاه حضرت پیامبر (ص)) و مسجدالاقصی (قبله اول مسلمین)  
در حرم‌الشریف

- معرفی کلیسای قیامت (محل به خاک سپرده شدن حضرت مسیح (ع) و بعد از سه روز  
به معراج رفتن وی از این کلیسا) و اداره آن توسط شش<sup>۴</sup> فرقه مهم از مسیحیت با کلیدداری  
یک مسلمان به دلیل اختلافات مذهبی بین مسیحی‌ها

- معرفی دیوار براق (مرکب حضرت پیامبر (ص) در شب معراج) یا دیوار ندبه که بنا بر  
اعتقاد یهودیان از دیوارهای باقیمانده معبد دوم یهودیان است.

- ذکر از داستان ویرانی معبد اول<sup>۵</sup> و دوم یهودیان به دست بخت‌النصر و تیتوس رومی

۱. بیت‌المقدس یا قدس در عربی به القدس، در زبان انگلیسی به جروزالم یا اورشلیم و در یهودیت یا زبان عبری  
به یروشالایم معروف است.

۲. خط سبز در طرح تقسیم فلسطین به سه بخش عربی، یهودی و بین‌المللی، مصوب ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷، قدس را  
از مناطق دیگر جدا می‌کند. در سال ۱۹۶۷ رژیم صهیونیستی، ضمن اشغال مناطق عربی و فلسطینی، قدس را نیز  
به صورت کامل اشغال نمود.

۳. دروازه‌های شهر قدیمی: طلائی، ساهره، عمود (دمشق)، جدید، الخلیل (یافا)، داود نبی و مغاره

۴. ارتدوکس‌های انبویایی، ارمنی، رومی، یونانی، قبطی، سریانی

۵. معبد یا هیکل سلیمان برای اولین بار توسط حضرت سلیمان (ع) در سال ۹۶۵ تا ۹۲۸ قبل از میلاد بنا شده و در  
سال ۵۸۶ قبل از میلاد توسط بخت‌النصر منهدم می‌شود. با تسخیر فلسطین به دست ایران در سال ۵۳۹ بازسازی  
معبد دوم شروع می‌شود ولی در ۷۰ میلادی دوباره توسط تیتوس تخریب می‌شود. هم‌اکنون صهیونیست‌ها به دنبال  
احداث مجدد این معبد برای سومین بار هستند و به همین بهانه در تدارک تخریب حرم‌الشریف که دربرگیرنده  
قبه‌الصخره و مسجدالاقصی است، می‌باشند.



- بیان داستان و تاریخ گنبد‌های مطلای هفتگانه کلیسای مریم مجدلیه در دره کوه زیتون - معرفی محله‌هایی از شهر قدس به نام معاشعاریم که یهودیان معتقد و رادیکال در آن زندگی می‌کنند. آنها بی‌کارند و عیالوار و خواستار اجرای دقیق و کامل احکام موسوی از جمله تعطیلی کامل روز شنبه.

- معرفی شهرک‌های یهودی‌نشین از جمله پیسگات زئبو که در نزدیکی منزل گی دولیل احداث شده است.

- وجود یهودیان ضد صهیونیست از گروه و جریان «نتوری کارتا» که تعداد آنها زیاد است و عمدتاً در قدس ساکن هستند.

۱- ذکر بعضی مقررات برای حضور بیروان ادیان از مناطق یکدیگر مثل یهودیان که اجازه حضور در حرم الشریف را ندارند.

۲- انتفاضه و برشمردن ابعاد و اشکال آن از جمله بولدوزر که با آن یهودیان زیر گرفته می‌شود یا عملیات استشهادی که در برخی مواقع زنان عامل آن هستند.

۳- داستان جنگ‌های غزه<sup>۱</sup> و موشک‌پرانی از آنجا به داخل اراضی اشغالی پس از قدرت گرفتن حماس در آن منطقه

۴- ممنوعیت و تحریم فروشگاه شهرک‌های یهودی‌نشین از سوی فلسطینی‌ها به عنوان یکی از راه‌های تحریم و مبارزه با موجودیت این شهرک‌ها که البته متأسفانه برخی از فلسطینی‌ها

به دلیل فقدان فروشگاه‌های بزرگ، از این فروشگاه‌ها خرید می‌کنند.

۵- گرافیتی یا مطالب و نقاشی‌های روی دیوار حائل<sup>۲</sup> که خود داستان و تحقیق مفصل و

۱. رژیم صهیونیستی ضمن محاصره این منطقه با داشتن ۲,۱۰۰,۰۰۰ ساکن مسلمان در ۳۶۰ کیلومتر مربع که متراکم‌ترین منطقه جهان از لحاظ جمعیت است، سه جنگ در سال‌های ۲۰۰۹ موسوم به جنگ ۲۲ روزه، سال ۲۰۱۲ و ۲۰۱۴ به آن تحمیل کرده که به ترتیب باعث کشتار ۱۳۰۰، ۱۶۷ و ۱۴۶۲ فلسطینی و هزاران مجروح شده است.

۲. دیوار حائل نژادپرستانه از سال ۲۰۰۲ با هدف ممانعت از ورود فلسطینی‌ها به اراضی اشغال شده سال ۱۹۴۸ احداث شد. البته این پروژه ۷۱۰ کیلومتری کامل نشده و در سال ۲۰۱۸ تنها ۶۴ درصد آن (۴۵۶ کیلومتر) احداث شده و مابقی در دست اقدام است. در سال ۲۰۰۴ این دیوار در دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه محکوم به تخریب و اعطای خسارت به فلسطینی‌ها شد چون بسیاری از زمین‌ها و آبادی‌ها و مزارع فلسطینی را به تملک یهودیان درآورد.



نمونه‌ای از یک صفحه از کتاب



جداگانه‌ای برای تحلیل محتوای آن را می‌طلبد.

۶. الخلیل و شگفتی‌های آن از جمله تقسیم حرم حضرت ابراهیم (ع)، سوابق مبارزه یهودیان و مسلمانان برای حفظ موجودیت خود، تبعیض شدید در شهر و داستان بسیار حیرت‌آور در بازار الخلیل و تعدی و تعرض و مزاحمت یهودیان از فضای فوقانی به ساکنین طبقه پایین

۷. معرفی شاخه‌های مختلف از یهودیت از جمله خریدی‌ها و حسیدی‌ها و کلمات و واژگانی که در میان آنها مرسوم است از جمله: کیا (کلاه یهودی)، کاشر (غذای حلال)، شکل (واحد پول)، یوم کیبور (عید)، آلیا (مهاجرت) و یشیوا (مدارس مذهبی)

۸. معرفی کامل و دقیق از مناطق A.B.C<sup>۱</sup> در کرانه باختری که طبق توافق اسلو حدود و ثغور اماکن یهودیان و ساکنین کرانه باختری را مشخص می‌کند.

۹. زمان ظهور ماشیح یا منجی یهودیان و داستان گوساله قرمز

۱۰. نابلس و جایگاه ویژه آن در جریان مقاومت فلسطینی که حائز اهمیت است. و البته محصور در یک گودال با شهرک‌های یهودی‌نشین اطراف آن

۱۱. معرفی کامل از سامری‌ها به عنوان یک قوم و اعتقادات خاص آنها در کوه طور در اطراف نابلس و اینکه سامری‌ها میانه خوبی با یهودیان ندارند.

۱۲. اعیاد یهودی و روزهای خاص

- عید پوریم<sup>۲</sup> و ذکر داستان آن و دلیل بدمستی کردن یهودیان در این عید

- عید پاک یا فطیر<sup>۳</sup> و داستان استفاده از خمیر

- شبات یا روز شنبه و اعلان عمومی با شوفار

۱۳. اشاره به وجود یک جریان ضد صهیونیستی در ارتش تحت عنوان کمپین «شکست

۱. منطقه C کاملاً تحت کنترل اسرائیلی‌هاست که بخش اعظم کرانه باختری را تشکیل می‌دهد و کمتر از ده درصد که منطقه A را تشکیل می‌دهد فلسطینی‌ها مسلط هستند و در منطقه B هر دو طرف حضور دارند.

۲. در سیزدهم ماه آدار که مطابق با ماه اسفند است، طی داستانی که به صورت مفصل در کتاب استر در عهد عتیق آمده، ۷۵ هزار ایرانی به دست یهودیان و با توطئه مردخای و برادرزاده‌اش استر که عنوان ملکه خشایارشا را یدک می‌کنند و یهودی است، قتل‌عام می‌شوند.

۳. قوم بنی اسرائیل به یاد خروج از مصر و فرار از دست فرعون که حتی وقت درست کردن نان هم نداشته و خمیر مصرف کردند، عید فطیر را گرامی می‌دارند.

پست‌های ایست و بازرسی بسیار زیاد در مسیر رفت و آمد فلسطینی‌ها و عواقب بسیار ناگوار آن برای فلسطینی‌ها از جمله: عدم دسترسی سریع به مراکز درمانی، تلف شدن وقت فلسطینی‌ها، هتک حیثیت و احترام و آبروی فلسطینی‌ها مانند برهنه کردن زنان فلسطینی به بهانه بازرسی، ایجاد ترافیک‌های شدید و جانکاه و... به یک معضل اساسی تبدیل شده است



## شهرک نشین های یهودی، حامل سلاح و مختار به استفاده از آن علیه فلسطینی ها هستند

سکوت» که به ذکر جنایت های ارتش صهیونیستی علیه فلسطینی ها می پردازد. اعضای این کمپین سربازان و اعضای یهودی ارتش رژیم صهیونیستی

هستند.

۱۴. معرفی و تشریح قانون «مالک غایب»<sup>۱</sup> و اصرار فلسطینی ها به ماندن در فلسطین به رغم سفرهای طولانی به خارج از فلسطین؛ در این قانون دولت صهیونیستی املاک و اموال فلسطینی هایی که به هر دلیل در یک بازه زمانی مشخص سر ملک و اموال خود نباشند، تصاحب می کند.

۱۵. اشاره به محدودیت های ارتباط با وانونو یهودی، کارشناس هسته ای که بر نامه هسته ای و داشتن سلاح اتمی اسرائیل را افشاء و طی چند دوره محکوم به حبس و حصر شد.

### به دور از انسانیت!

گی دولیل به عنوان یک شهروند اروپایی به ذکر ظلم ها، زشتی ها و نابسامانی های متعددی



سایر آثار نویسنده

در فلسطین اشغالی می پردازد که حاکی از بیداری وجدان او به رغم عملکرد بد دولتمردان اروپایی در قبال مسئله فلسطین است. در واقع گی دولیل با طعن و کنایه و طنز، دایره المعارفی از رفتار و نگاه زشت و ضدانسانی صهیونیستی ارایه می کند که در سطح جهانی برای اثبات حقانیت فلسطینی ها یک فرصت بی بدیل است. گوشه ای از این انتقادات بدین شرح است:

۱. پست های ایست و بازرسی<sup>۲</sup> بسیار زیاد در مسیر رفت و آمد فلسطینی ها و عواقب بسیار ناگوار آن برای فلسطینی ها از جمله: عدم دسترسی سریع به مراکز درمانی، تلف شدن وقت فلسطینی ها، هتک

۱. طبق قوانین مصوب کنست یا پارلمان اسرائیل، در سال های ۱۹۵۰، ۱۹۶۷ و ۲۰۰۴، کلیه اموال و املاک فلسطینی ها در صورت فرار یا ترک محل زندگی مصادره می شود و در اختیار عمران و آبادانی سرزمین های اشغالی قرار می گیرد.

۲. بر اساس آخرین آمار در سال ۲۰۱۹ در کرانه باختری ۶۶ پست ایست و بازرسی در معابر و مناطق فلسطینی وجود داشته است که تنها ۲۴ واحد از آنها در شهر الخلیل بوده است و این به غیر از صدها مانع سیمانی در معابر فلسطینی است.

سی خانواده فلسطینی در  
منطقه شیخ جراح قدس  
هم اکنون در یک جنگ  
حقوقی با صهیونیست‌ها  
هستند تا بتوانند خانه و  
کاشانه خود را حفظ کنند

حیثیت و احترام و آبروی فلسطینی‌ها مانند برهنه کردن  
زنان فلسطینی به بهانه بازرسی، ایجاد ترافیک‌های شدید  
و جانکاه و...

۲. عدم بهره‌مندی فلسطینی‌ها و مناطق فلسطینی از  
آموزش، بهداشت، نظافت، اشتغال، رفاه و...

۳. کمبود آب و آب بی کیفیت در مناطق فلسطینی

۴. ممنوعیت برای حضور در مراسم نماز جمعه در قدس

۵. وجود سازمان‌های بین‌المللی متعدد در حوزه حقوق بشر، بهداشت و آموزش و  
ناکارآمدی آنها

۶. خبرنگاران داخلی و خارجی، فقط حضور دارند ولی مؤثر نیستند.

۷. تبعیض در بهره‌مندی اعراب و یهودیان از وسایل نقلیه به طوری که اعراب از  
مینی‌بوس‌های کوچک و کثیف و یهودیان از اتوبوس‌های بزرگ و تمیز بهره‌مند هستند.

۸. دیوار حائل و تبعات آن برای فلسطینی‌ها به عنوان مصداق بارز از تبعیض و بی‌عدالتی

۹. سربازان صهیونیست در برخورد با فلسطینی‌ها بی‌ادب، بی‌حوصله، هتاک و دست به  
اسلحه هستند.

۱۰. شهرک‌نشین‌های یهودی، حامل سلاح و مختار به استفاده از آن علیه فلسطینی‌ها  
هستند.

۱۱. سین‌جیم‌های عذاب‌آور از طرف مأمورین رژیم صهیونیستی در مبادی ورودی و  
خروجی؛ از جمله در فرودگاه برای مسافرین خارجی و داخلی.

۱۲. محاصره غزه و ممنوعیت رفت و آمد برای مسافرین خارجی به این منطقه و تعجب  
از زندگی ۲/۱ میلیون نفری اهالی آن با این وضع

۱۳. قوانین و مقررات دست و پاگیر و معطل‌کننده برای غیر یهودیان (که نویسنده کتاب  
حین خرید و فروش ماشین خود آن را تجربه کرد).

۱۴. محدودیت‌های آزاردهنده برای فلسطینی‌ها جهت رفت و آمد میان مناطق A.B.C

۱۵. فقدان نظافت و نظم شهری و رها بودن زباله در هر نقطه از شهر و پر بودن سطل‌های  
زباله.

۱۶. بی‌محلی یهودیان به غیر یهودی‌ها در روابط و مناسبات اجتماعی

۱۷. بی‌احترامی و سنگ‌پرانی یهودیان به فلسطینی‌ها به ویژه در شهرک‌های یهودی‌نشین

و اطراف آن





عینی بودن اطلاعات، ملموس بودن وقایع و مفاهیم، جذابیت تصاویر و طنز و تأثیرگذاری بیشتر و ماندگاری ذهنی کمیک استریپ، به علاوه نگاه درست هشتاد درصدی و انسانی نویسنده و انتقاد او از رژیم صهیونیستی و فرصت‌سازی اثر او برای نشان دادن مظلومیت فلسطینی‌ها و ظلم صهیونیست‌ها و... همگی در ایجاد یک اثر قابل قبول و قابل دفاع و مناسب برای تبلیغ و ترویج مؤثر است

۱۸. جنگ غزه و رفتار ضد انسانی صهیونیست‌ها در منظر افکار عمومی دنیا و نظارت سازمان‌های بین‌المللی  
 ۱۹. ناامنی و سرقت در قدس  
 ۲۰. استفاده صهیونیست‌ها از سلاح و بمب‌های غیرمتعارف که مصدوم را غیرقابل مداوا و عاجز از ترمیم بافت‌های بدن می‌کند.  
 ۲۱. رفتارهای هنجارشکنانه یهودیان تندرو از جمله حمل و نقل سنگ‌های بزرگ جهت

احداث معبد پس از ویرانی حرم‌الشریف

۲۲. برچیدن شهرک‌های یهودی‌نشین<sup>۱</sup> با فشار بین‌المللی و احداث دو شهرک به جای آن در جای دیگر

۲۳. وجود اختلافات عمیق میان سکولارها و مذهبی‌های یهودی

۲۴. نبودن علائم استاندارد راهنمایی و رانندگی در مناطق فلسطینی

۲۵. اذعان به وجود تجارت اعضای بدن توسط یهودیان با استفاده از بیکر زخمی یا شهدای فلسطین

۲۶. پرونده‌سازی علیه فلسطینی‌ها و تصاحب خانه و زمین آنها در قدس و تخریب خانه ایشان با پول خانواده محکوم فلسطینی در دادگاه

۲۷. سی خانواده فلسطینی در منطقه شیخ جراح قدس هم اکنون در یک جنگ حقوقی با صهیونیست‌ها هستند تا بتوانند خانه و کاشانه خود را حفظ کنند.

۲۸. سازمان‌های حقوق بشری و فعالان صلح از سراسر دنیا با وجود بی‌عدالتی‌ها در مقابل دستگاه حقوقی، نظامی و امنیتی رژیم صهیونیستی کاملاً عاجز و بی‌تحرک هستند.

۲۹. رفت و آمد میان شهرهای فلسطینی به قدری مشکل است که حتی یک جوان مدعی است سه سال ناتوان از خروج از شهر نابلس بوده؛ محدودیتی به مراتب بدتر از کره شمالی!

۳۰. انتقاد از رژیم به دلیل ممانعت از برپایی نمایشگاه آثار نویسنده در غزه پس از یک سال اقامت در فلسطین

۱. بر اساس آمار سال ۲۰۱۸ در کرانه باختری ۱۳۰ شهرک یهودی‌نشین رسمی و ۱۰۱ مقر و مجموعه یهودی احداث شده است که جمعیت آنها ۶۳۰ هزار نفر است که ۲۲۵ هزار نفر آنها در قدس شرقی ساکن هستند. شهرک‌های یهودی‌نشین در غزه نیز که ۱۸ واحد بود در سال ۲۰۰۵ با دستور آریل شارون برچیده شد.

## نویسنده در بوته نقد!

با وجود اطلاعات بی‌شمار و دیدگاه نسبتاً قابل دفاع طراح و نویسنده کتاب، باید به این واقعیت واقف باشیم که او با وجود تمام جانبداری‌های خود از فلسطینی‌ها و نقد رفتار و دیدگاه صهیونیست‌ها و یهودیان، یک اروپایی است و تنها کرانه غربی و نوار غزه و قدس شرقی را سرزمین اشغالی می‌داند و قائل به تشکیل دو دولت و رسمیت یافتن موجودیت صهیونیستی در قامت اسرائیل است و متأسفانه همچون خیلی از اروپائیان در دام داستان و اسطوره موهوم هولوکاست افتاده و کماکان از تحقیقات منکرین هولوکاست<sup>۱</sup> بی‌اطلاع است. او ضمن انتقاد از عملکرد حماس و پیروزی‌اش در انتخابات<sup>۲</sup> که منجر به تسلط این گروه در غزه شد، از برخی مظاهر و ظواهر اسلامی از جمله حجاب یا آیین و مناسک ماه مبارک رمضان به عنوان موضوعات طنز خود استفاده ناروا می‌کند و این به سخره گرفتن منحصر به مناسک اسلامی نیست؛ بلکه مسیحیان هم از گزند این دید لائیک مصون نیستند.



### نویسنده کتاب

نویسنده همچنین قادر به هضم مقاومت فلسطینی برای رهایی از اشغالگری نیست و خشونت موجود در این راه را با خشونت به کار گرفته شده از سوی یهودیان علیه فلسطینی‌ها یکسان می‌داند.

به علاوه او در بیان داستان معراج حضرت پیامبر (ص) از قبه الصخره دچار اشتباهات تاریخی و معلوماتی می‌شود.

بدیهی است که با توجه به خاستگاه اروپایی نویسنده، نمی‌توان از تصویر کردن برخی

۱. تجدیدنظر طلبان تاریخی در امریکا فعالیت‌های علمی گسترده‌ای در مسیر انکار هولوکاست انجام داده‌اند که به صورت جدی صحت وقوع این داستان صهیونیستی را زیر سؤال می‌برد. از افراد برجسته این مؤسسه می‌توان به افراد ذیل اشاره کرد: روبر فورسون، مارک وبر، دیوید ایروینگ، فردریک توبن و...

۲. در انتخابات سال ۲۰۰۶، حماس با تصاحب ۷۴ کرسی از ۱۳۲ کرسی مجلس فلسطین بر گروه فتح پیروز و با ریاست اسماعیل هنیه مأمور تشکیل کابینه به نمایندگی از جنبش مقاومت اسلامی (حماس) شد.



صحنه‌های غیراخلاقی و استفاده از آن در کارگاه‌های آموزشی در میان مسلمانان معتقد، گلابه شدیدی کرد. ولی این انتظار را می‌توان از او داشت که باید از اعتقادات مردمی که در میانشان زندگی می‌کند مطلع بوده و به آنها احترام بگذارد.

## نتیجه

عینی بودن اطلاعات، ملموس بودن وقایع و مفاهیم، جذابیت تصاویر و طنز و تأثیر گذاری بیشتر و ماندگاری ذهنی کمیک استریپ، به علاوه نگاه درست هشتاد درصدی و انسانی نویسنده و انتقاد او از رژیم صهیونیستی و فرصت‌سازی اثر او برای نشان دادن مظلومیت فلسطینی‌ها و ظلم صهیونیست‌ها و... همگی در ایجاد یک اثر قابل قبول و قابل دفاع و مناسب برای تبلیغ و ترویج مؤثر است.

کتاب سرزمین مقدس الگوی مناسبی برای استفاده در سایر موضوعات و مفاهیم است تا به راحتی هر چه تمام‌تر و با اثر گذاری هر چه بیشتر به هدف نائل شویم. هم اکنون با توجه به ضعف ناشی از اطلاعات صحیح و اصولی در سطوح مختلف جامعه اسلامی نسبت به موضوع فلسطین، از این الگو می‌توان در ابلاغ رسالت علمی به مخاطب حداکثر استفاده را به عمل آورد.

دفاع مقدس، هولوکاست، بحث هسته‌ای، تاریخ انقلاب اسلامی، زندگی شخصیت‌های انقلابی و مبارز، وقایع مهم تاریخ اسلام، ایران و انقلاب اسلامی، نهضت‌های رهایی‌بخش، داستان سوریه، داعش و... از جمله موضوعاتی هستند که با وجود تشنگی مخاطبان جوان و با استفاده از قالب کمیک استریپ ما را به بهترین شکل به هدف که همانا ابلاغ حقیقت است رهنمون خواهد کرد.

